

Світлана ЛОГАЧЕВСЬКА,
кандидат педагогічних наук, доцент, заслужений вчитель України,
вчителька ЗШ І–ІІІ ст. смт Балахівки
Петрівського р-ну Кіровоградської обл.;

Тетяна ЛОГАЧЕВСЬКА,
учитель вищої категорії Криворізької ЗШ І–ІІІ ст. № 121
Дніпропетровської обл.

Проект "Вогонь – друг чи ворог?"

Мета. Закріпити знання дітей про причини виникнення пожежі, про дотримання правил пожежної безпеки під час користування електроприладами, при влаштуванні новорічних ялинок, про обережне поводження з усіма джерелами вогню. Ознайомити дітей з професією пожежника. Сприяти запобіганню пожеж, що виникають через ігри дітей із вогнем.

I. Розробка проекту – плану діяльності дітей для досягнення поставленої мети (слайд 1).

1. Історія виникнення вогню.
2. Руйнівна сила пожежі.
3. Причини пожежі та правила пожежної безпеки:
 - 3.1. Користування печами та грубами.
 - 3.2. Неправильне користування електроприладами.
 - 3.3. Телевізор все ж таки загорівся.
 - 3.4. Рятування від диму.
 - 3.5. Коли новорічна ялинка стає небезпечною.
 - 3.6. Пожежник – героїчна професія.
 - 3.7. Інсценування вірша "Андрійко грався сірниками".
 - 3.8. Інсценування казки "Зайчення-хвалько".
 - 3.9. Ситуація "Пригоди біля ялинки".
 - 3.10. Конкурси "Важлива кожна секунда", "Врятувати вірних друзів".
 - 3.11. Огляд дитячих малюнків з питань пожежної безпеки.

II. Виконання проекту.

Учитель. Сьогодні ми продемонструємо виконання проекту "Вогонь – друг чи ворог?" (Слайд 2).

Для розкриття даної теми ви виконали ряд завдань, використовуючи Інтернет, книги, енциклопедії, дібрали різні відомості, малюнки для слайдів, вірші, казки, конкурси, виконали малюнки з правил пожежної безпеки.

Отже, розпочинаємо нашу роботу. Спочатку послухаємо ваші повідомлення.

1. **Історія виникнення вогню.** (Слайд 3).

Існує легенда, що у прадавні часи, коли на Землі з'явилися люди, вони вигукували: "Навіщо ми

з'явилися на світ? Ми нічого не вміємо і не знаємо. Нам холодно і страшно! Хто нам допоможе?"

Тоді син олімпійського бога на ім'я Прометей викрав вогонь, який палав на горі Олімп лише для богів, і приніс його людям на землю. Прометей навчив людей користуватися вогнем. Боги ж розгнівалися на Прометея і жорстоко покарали його, прикувавши до скелі в горах Кавказу.

Але люди почали неправильно користуватися вогнем.

2. **Руйнівна сила пожежі.** (Слайд 4).

Ще у 64 році нової ери у Римі сталася велика пожежа. Рим був найбільшим та найкрасивішим містом у світі. Його прикрашали триумфальні арки, галереї, величні палаци. Але вулиці були дуже вузькими для руху і небезпечні вночі. У місті часто спалахували пожежі.

У той час імператором Рима був Нерон. Він любив видовища, ігри та всілякі розваги, недбало ставився до навколишнього середовища. Це призвело до страшної пожежі, в якій загинуло багато людей. Майже все місто згоріло.

3. **Причини пожежі та правила пожежної безпеки.**

3.1. **Користування печами та грубами.** (Слайд 5).

У сільських хатах часто користуються печами та грубами, які опалюються дровами, вугіллям. І тут вкрай необхідна обережність: треба вчасно відчиняти та зачиняти заслінку, стежити, щоб жодна жаринка не впала на підлогу.

3.2. **Неправильне користування електроприладами.** (Слайд 6).

Пожежі виникають і через неправильне користування побутовими електроприладами: прасками, комп'ютерами, тощо. Не можна вмикати багато приладів в одну розетку. Через перевантаження мережі може виникнути пожежа.

3.3. **Телевізор все ж таки загорівся.** (Слайд 7).

Що ж робити? Треба швидко вийняти електровилку з розетки. Якщо телевізор і далі горить, потрібно накрити його щільною тканиною чи ковдрою. Негайно зателефонувати 101 і викликати пожежників,

кликати дорослих, не намагатися загасити полум'я самостійно. До прибуття пожежників перекрити газ.

3.4. Рятування від диму. (Слайд 8).

При пересуванні задимленим шляхом необхідно здолати його повзком, затримуючи дихання або прикривши рота і носа вологою хустинкою, рушником.

3.5. Коли Новорічна ялинка стає небезпечною. (Слайд 9).

Дорослі і діти люблять зустрічати свято Нового року. Ялинку прикрашають саморобними іграшками з паперу, вати, чіпляють до гілочок бенгальські вогні та саморобні електрогірлянди. Мало хто думає про можливі наслідки. Ялинка може загорітися.

Якщо ялинка почала горіти:

✓ передусім необхідно витягнути електровилку електрогірлянди з розетки;

✓ ялинку повалити на підлогу, щоб полум'я не піднялося вгору та не перекинулося на меблі, шпалери;

✓ палаючу ялинку накрити щільною тканиною або залити водою;

✓ терміново викликати рятувальну службу (101).

3.6. Пожежник – професія героїчна. (Слайд 10).

Як же гасять пожежу?

Для гасіння пожежі використовують спеціальні машини, які називають пожежними. Вони пофарбовані у червоний колір з білими смугами, мають синій вогонь і сирену.

У кожній машині є командир підрозділу. Кожен пожежник добре пам'ятає свої обов'язки і чітко їх виконує. Один пожежник разом з водієм підключає забірний рукав насоса автомобіля до води, другий – розкачує скатки пожежних рукавів, третій – приєднує їх до пожежного насоса, що на автомобілі, четвертий – з приєднанням до рукава стволотом біжить до осередку пожежі, щоб її гасити, інші ставлять висувну пожежну драбину. Є серед команди відповідальні за евакуацію людей, збереження майна.

Робота в пожежників дуже небезпечна. Їм доводиться не тільки боротися з вогнем, а й рятувати життя людей. Пожежники щодня готові до героїчних вчинків.

Декламування віршів про пожежників.

Пожарный

Называюсь я пожарным, Укротителем огня. Злой огонь и дым угарный Отступают от меня. Пусть ревет пожар бушует, Как свечу, его тушу я. Мы, пожарные, сильны. Нам огонь послушен, Но еще огонь войны Нами не потушен.	Если вновь зажгут пожар, Он земной охватит шар. Чтоб от пламени войны Защитить народы, Быть пожарными должны, Все друзья свободы. Все противники войны Стать пожарными должны.
---	---

(Джанни Родари)

Оповідання про невідомого героя

(С. Маршак, уривок)

Все в диму, Все в куряві білій, Дзвонять пожежників Автомобілі. Мчать, наче буря, Тривожно свистять, Міддю червоною Каски блищать.	Каски розсипались, І за хвилину – Швидко, як в казці, Зростають драбини, Люди в брезенті – Один за одним – Лізуть драбинами В полум'я й дим.
---	---

3.7. Інсценування вірша "Бавився Андрійко сірниками".

А в т о р. Бавився Андрійко сірниками,
плескала в долоні радо мама.

М а м а. Ти дивись, таке мале, а спритне –
Вже й сірник собі саменьке витре.

(Андрійко сидить і чиркає сірниками).

А в т о р. Яюсь раз, як ліг Андрійко спати,
Вийшла мати на годину з хати.
Спав завжди малюк в обідню тишу,
Того ж дня прокинувся раніше.

А н д р і й к о. Мамо! Мамо! Де ж ти? О! Сірники,
Зараз буду гратись (чиркає сірники).

А в т о р. Переплакав, не докикався мами
І почав забавки з сірниками.

Чиркне сірник – і той ж миті
Кине у відро, де всяке сміття...

А коли вогнем взялася доріжка,
Заховався Андрійко наш під ліжко.

А н д р і й к о. Ой, що ж робить? Хата горить!

А в т о р. А коли вогнем взялася хата,
Як підбита птаха, билась мати.

М а т и. Ой, рятуйте, люди!.. Сину, сину!

Ой, рятуйте... В хаті, там.. дитина...

А в т о р. Прикриваючи собою, обережно
винесли хлопця з полум'я пожежники,
а в Андрійка сірників коробка.

М а т и. Ой, лишенько, тепер я зрозуміла:

Я – винна, винна..., сірники в руках дитини –
міна.

Діти декламують вірш Грицька Бойка "Сірничок".

Погляньте, малята, на цей сірничок:
червона голівка, жовтенький бочок,
на вигляд – звичайний: тонкий і малий,
буває він добрий, буває і злий.

Він може зігріти, зварити обід,
він плавить метал і розтоплює лід.

А може і ліс велетенський спалити,
майно, і будинок, і все спопелити.

Малята, ви будьте з вогнем обережні
і вивчіть всі правила протипожежні!..

3.8. Інсценування казки "Зайчєня-хвалько".

В е д у ч и й. Не за горами високими, не за морями
глибокими, а біля лісу, на лузі зустрілися двоє друзів:
Зайчєня-хвалько та Півник-трудівник. Діти, уважно
послухайте, про що ж вони сперечаються. (Виходять
Зайчєня і Півник).

З а й ч є н я. Давай, підемо погуляємо.

П і в н и к. А уроки?

З а й ч е н я. Півнику, та встигнеш ти ще ті уроки зробити, краще побігли до озера, покупаємося.

П і в н и к. А таблицю множення хто на завтра вчитиме?

З а й ч е н я. Та що там її вчити. Дивись, шість на шість – 36, сім на сім – 47.

П і в н и к. Завжди ти, Зайчику, поспішаєш. А тому і помиляєшся. Сім на сім буде 49. Але ж треба на завтра ще й оповідання прочитати з цікавою назвою "Вогонь – друг чи ворог?"

З а й ч е н я. Ех ти, Півнику! Слухай мене – і будеш розумним. Навіщо нам читати. По дорозі до озера розпитаємо про це дорослих звірів і знатимемо: ворог чи друг.

П і в н и к. Ану ж давай спитаємо Котика, який он іде нам на зустріч.

З а й ч е н я. Котика, як ти гадаєш, вогонь нам друг чи ворог?

К о т и к. Звичайно друг! Узимку я натоплю піч і буду собі в теплі дивитися телевизор, ще й ковбаску їсти.

З а й ч е н я. От бачиш, як просто. Спитали і все.

П і в н и к. Спитаємо в Лисички. *(Вибігають за куліси).*

(За кулісами чути крики: Рятуйте! Пожежа! Вибігає захеканий Зайчик).

З а й ч е н я. Горить будинок Лисички. Півник рятує лисеня, а Лисичка кудись пішла. Мені треба викликати пожежників, а я не прочитав оповідання і не знаю, як же викликати і за яким номером телефону.

В е д у ч и й *(до дітей)*. Допоможемо Зайчикові!?

Д і т и. Треба набрати 101.

З а й ч е н я. Спасибі. *(Набирає номер по телефону, швидко і схвильовано кричить у трубку)*. Алло, пожежники! негайно приїздіть сюди. Пожежа! Горимо! *(Слухає запитання по телефону)*. Як куди? Сюди! Ви що, не бачите! Он горить! *(Вишає трубку і біжить до Лисички)*.

В е д у ч и й *(до дітей)*. А чи все правильно зробило Зайченя?

Д і т и. Ні, він не назвав адреси. А треба так: Алло! Говорить Зайчик. Пожежа в лісі. Вулиця Соснова, номер вісім. Горить лисиччина хатка біля озера. *(На сцену вибігають два пожежники з відрами і співають)*.

Ми пожежники – приїхали сюди,

не жаліємо води, –

гасимо пожежі!

Всі повинні пам'ятати,

Що з вогнем не можна грати!

(Біжать за куліси).

В е д у ч и й *(до дітей)*. А що треба робити, коли поблизу немає телефону?

Д і т и. Хто побачив пожежу, треба повідомити про це дорослих, бігти і кликати на допомогу.

(На сцену виходять пожежники, Півник і Зайченя).

П о ж е ж н и к *(до Півника та Зайченят)*. Молодці, друзі! Ви врятували життя маленькому лисеняті. Мама їмньої не було вдома, а воно почало гратися сірниками і не помітило, як загорівся будинок. Злякалося і забилося в куток. Так могло і загинути. Та Півник, молодець, врятував його. А ми загасили вогонь.

З а й ч е н я. Як здорово, раз, два – вогонь загасили водою.

В е д у ч и й. А чи все, що горить, можна гасити водою?

П о ж е ж н и к. Не можна гасити водою бензин, гас, електричні нагрівальні прилади, якщо вони ввімкнені. Ну, нам вже час. Ми пішли. До побачення.

З а й ч е н я. Тепер уже неодмінно прочитаю оповідання про пожежу та вивчу правила пожежної безпеки. Давайте читати разом, а яке слово я не зможу прочитати, скажете ви.

І малятам, і звірятам

дуже добре треба знати,

Сірники не для забави,

З ними страшно... *(г р а т и)*.

Розгорівсь утюг твій дуже,

Що робити будеш, друже?

За гаряче не хапай,

Із розетки... *(в и м и к а й)*.

Знати повинен учень кожний:

Щоб похід був до ладу,

Жартувать з вогнем не можна,

Ліс потрапить у ... *(б і д у)*.

Вивчіть правила пожежні:

Будьте завжди обережні.

Знає хай дитина кожна –

Жартувать з вогнем ... *(н е м о ж н а)*.

3.9. Інсценівка "Пригода в лісі".

В е д у ч и й. Наше Зайченятко стало вже мудрим, обережним. Тепер воно і інших може навчати правил пожежної безпеки. От одного разу пішло Зайченятко до Лисички зустрічати Новий рік. Поставили ялинку і давай веселитися.

З а й ч и к. Дивись, Лисичко, яка красуня наша ялинка.

Л и с и ч к а. Давай запалимо бенгальські вогні.

З а й ч и к. А як це? Чи правильно ми робимо?

Л и с и ч к а. Правильно. Ось дивись. Я запалю вогник і буду ним махати, щоб сипались іскри. *(Лисичка запалила бенгальський вогник і почала весело крутитися з ним біля ялинки. Раптом ялинка загорілася)*.

Л и с и ч к а. Ой, рятуйте! Горимо!

З а й ч и к. Не панікуй. Дивись, що треба робити:

✓ спочатку треба витягнути електровилку з розетки, якщо на ялинці є електрогірлянди;

✓ потім повалити ялинку на підлогу, щоб полум'я не піднялося вгору і не перекинулося на меблі, шпалери;

✓ палаючу ялинку накрити щільною тканиною, або залити водою;

✓ якщо ялинка і далі горітиме, треба швидко викликати рятувальну службу за номером телефону 101 і сказати: – Алло, у нас пожежа. Селище Балахівка, Шкільна, 4. Говорить Зайчик.

Л и с и ч к а. Та у тебе опіки. Зараз я тебе полікую. Зробимо компрес з оцту, або прикладемо терту картоплю чи м'якуш гарбуза. А в тебе ще й подряпини! Треба промити водою, потім перекисом водню, змастити зеленкою і перев'язати бинтом.

3.10. Конкурси.

В е д у ч и й. А зараз проведемо конкурси.

Конкурс I. "Важлива кожна секунда".

У конкурсі беруть участь два водії пожежних машин. Правці, накручуючи шнур на паличку, намагаються швидко наблизити до себе "пожежні машини". Виграє спритніший.

Конкурс 2. "Врятувати вірних друзів".

Беруть участь два учні. Одному з учасників зав'язують очі, пояснюючи, що в кімнаті, де знаходяться вірні друзі-іграшки, виникла пожежа, очі застилає дим, погано видно. За сигналом ведучого учасник конкурсу прагне схопити якнайбільше іграшок, щоб винести їх з "палаючої квартири".

Виграє той, хто більше врятує іграшок.

3.11. Огляд дитячих малюнків з питань пожежної безпеки.

III. Підбиття підсумків виконання проекту.

В е д у ч и й. А тепер зробимо висновки. Працюватимуть дві групи.

Перша група готує висновок про те, коли вогонь є другом людини, друга – про те, коли вогонь стає ворогом.

Учні колективно зачитують висновок на слайді (слайд 11).

Вогонь – друг тоді, коли ми обережно ним користуємося. Але він стає ворогом – коли ми забуваємо, яку небезпеку він у собі несе.

Будьте обережні з вогнем у побуті!

Л і т е р а т у р а

1. Гнатюк О. В. Основи здоров'я. 2 клас. / О. В. Гнатюк. – К. : Генеза, 2012. – с. 116.
2. Обертинська А. П. Бережи себе, малюк! / А. П. Обертинська. – К. : Росава – Н, 2009. – 112 с. : іл.
3. Протипожежна робота в школах. – К. : Радянська школа, 1984. – С.110
4. Семенюк А. Й. Кроки крізь полум'я. / А. Й. Семенюк. – Львів : Каменяр, 1988. – С. 78.